

Pellervon taloustutkimus PTT
Pellervo ekonomisk forskning
Pellervo Economic Research

PTT työpapereita 148

**YRITYSTEN EDUSTUSKULUT JA
MATKAILU- JA RUOKAILUPALVELUT
ERITYISESTI LAPISSA**

Pasi Holm
Anneli Hopponen

PTT työpapereita 148
PTT Working Papers 148
ISBN 978-952-224-124-5 (pdf)
ISSN 1796-4784 (pdf)

Pellervon taloustutkimus PTT
Pellervo Economic Research PTT

Helsinki 2013

Pasi Holm – Anneli Hopponen. 2013. YRITYSTEN EDUSTUSKULUT JA MATKAILU- JA RAVINTOLAPALVELUT ERITYISESTI LAPISSA. PTT työpapereita 148. 28 s. ISBN 978-952-224-124-5 (pdf), ISSN 1796-4784 (pdf).

Tiivistelmä: Kataisen hallitus päätti kehysriihessään keväällä 2013 poistaa yritysten ja yhteisöjen edustuskulujen verovähennysoikeuden. Yrityksille tehdyn edustuskyselyn perusteella arvioidaan verovähennysoikeuden poistamisen taloudellisia vaikutuksia. Laskennallisesti edustuskulujen verovähennysoikeuden poistaminen lisäisi yhteisöveron tuottoa 38 miljoonaa euroa 20 prosentin yhteisöverokannalla arvioituna. Koska edustuskulujen verovähennysoikeuden poistuminen vähentää yritysten ja yhteisöjen edustuskuluja, julkisen talouden todellinen hyöty tulee jäämään 9 - 16 miljoonaan euroon. Matkailualan työllisyys vähenisi Lapissa 270 - 340 henkilötyövuoden verran.

Asiasanat: *Edustuskulujen verovähennys, verotuotot*

Pasi Holm – Anneli Hopponen. 2013. COMPANIES' TAX REPRESENTATION EXPENCES: IMPACT ON TOURISM AND RESTAURANT SERVICES PARTICULARLY IN LAPLAND. PTT Working Papers 148. pp. 28. ISBN 978-952-224-124-5 (pdf), ISSN 1796-4784 (pdf).

Abstract: In spring 2013, when negotiating the spending limits Prime Minister Katainen's government decided to remove the tax deductibility of representation expenses. This will have economic impacts on actions of companies and associations. In this report firm level economic impact is estimated on the basis of a firm inquiry. Computationally, applying 20 per cent corporate tax level the removal of representation expenses tax deduction would increase corporate tax revenue by 38 million euros. However the removal of tax deduction will reduce the expenses that companies and associations use in representation and entertainment. Thus the real benefit for public finance will be 9 -16 million euros. In Lapland tourism employment would decrease by 270 - 340 person-years.

Key words: *Tax deductibility of representation expenses, tax revenue.*

Esipuhe

Kataisen hallituksen kevään 2013 kehysriihen linjauksen mukaan yritysten edustuskulujen nykyinen 50 prosentin verovähennysoikeus poistetaan. Vuonna 2011 yritysten ja yhteisöjen vähennettyjä edustuskuluja oli noin 192 miljoonaa euroa. Edustuskulujen verovähennysoikeuden poisto lisää yrityksen veroja 38 miljoonalla eurolla yhteisöveroasteen ollessa 20 prosenttia, jos edustuskulujen määrä pysyy 384 miljoonassa eurossa.

Tutkimuksessa arvioidaan, kuinka veronvähennysoikeuden mahdollinen poistuminen vaikuttaa yritysten käyttämiin edustuskuluihin. Erityisesti tarkastellaan vaikutuksia Lapin matkailuun. Matkailuelinkeino tuo vuosittain noin 600 miljoonan euron tulot Lapin. Matkailuala on merkittävä työllistäjä ja se tuottaa merkittävät kunnallisverotulot Lapin kuntiin.

Pellervon taloustutkimus PTT teki tämän tutkimuksen Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry:n toimeksiannosta. Tutkimuksen kyselyaineisto on kerätty Elinkeinoelämän keskusliiton EK:n yhteystiedoista. Tekijöiden ja PTT:n puolesta haluan kiittää MaRaa ja EK:ta.

Helsingissä, 20. kesäkuuta 2013

Pasi Holm
toimitusjohtaja
Pellervon taloustutkimus

YHTEENVETO

Kataisen hallitus päätti kehysriihessään keväällä 2013 poistaa yritysten ja yhteisöjen edustuskulujen verovähennysoikeuden. Nykyisin puolet edustuskuluista voidaan vähentää yhteisöverotuksessa. Vuonna 2011 yritysten ja yhteisöjen edustuskulujen määrä oli 384 miljoonaa euroa.

Laskennallisesti edustuskulujen verovähennysoikeuden poistaminen lisäisi yhteisöveron tuottoa 38 miljoonaa euroa 20 prosentin yhteisöverokannalla arvioituna. Koska edustuskulujen verovähennysoikeuden poistuminen vähentää yritysten ja yhteisöjen edustuskuluja 25 – 40 prosenttia, julkisin talouden todellinen hyöty tulee jäämään 9 - 16 miljoonaan euroon.

Tämän tutkimuksen yrityksille suunnatun edustuskulukyselyn perusteella yritysten ja yhteisöjen arvioidaan vähentävän edustuskulujensa määrään 96 – 154 miljoonaa euroa. Tämä pienentää yhteisöveron tuottoa 9 - 15 miljoonaa euroa.

Eniten yritykset ja yhteisöt vähentävät kotimaisten ruoka- ja ravintolapalveluiden käyttöä, 37 - 57 miljoonaa euroa, ja Lapin seminaarimatkoja, 23 - 28 miljoonaa euroa. Koska ruoka- ja ravintolapalveluiden verosisältö – johtuen alan työvoimavaltaisuudesta ja alkoholiverosta – on korkeampi muihin toimialoihin verrattuna, edustuskulujen verovähennysoikeuden poistaminen vähentää julkisen talouden tuloja 5,6 – 8,5 miljoonaa euroa.

Matkailualan merkitys on keskeinen Lapin taloudessa ja työllisyydessä. Yritysten ja yhteisöjen Lapin seminaarimatkojen väheneminen heikentää Lapin työllisyyttä 270 - 340 henkilötyövuoden verran. Työllisyyden lasku lisää julkisen talouden menoja ja vähentää tuloja yhteensä 5,4 – 6,7 miljoonaa euroa.

Kokonaisuudessaan kotimaisten matkailu- ja ravintolapalveluiden työllisyyden arvioidaan heikkenevän 600 – 970 henkilötyövuotta ilman välillisiä kerrannaisvaikutuksia.

Tutkimuksen tulokset perustuvat yrityksille touko-kesäkuussa yrityksille suunnattuun edustuskulukyselyyn. Kyselyn perusjoukkona oli 303 yritystä, joilla on edustaja Elinkeinoelämän keskusliiton EK:n edustajiston varsinaisena jäsenenä tai varajäsenenä sekä yrittäjävaltuuskunnan jäsenenä. Kyselyn vastausprosentti oli hyvä; 35 prosenttia.

Edustuskyselyn mukaan 35 prosenttia edustuskuluista käytetään ruoka- ja ravintolapalveluihin, 16 prosenttia urheilu- ja kulttuuritapahtumiin ja 13 prosenttia Lapin seminaarimatkoihin. Jos edustuskulujen verovähennysoikeus poistuisi, yritysten ja yhteisöjen arvioidaan vähentävän edustuskulujen määrää 25 - 40 prosentilla.

Ruoka- ja ravintolapalveluihin käytetyt edustuskulut vähenisivät 28 - 43 prosenttia, edustuskulut urheilu- ja kulttuuritapahtumiin vähenisivät 14 - 31 prosenttia ja edustuskulut Lapin seminaarimatkoihin 45 - 56 prosenttia. Yrityksistä lähes 30 prosenttia harkitsee lopettavansa seminaarimatkat Lappiin, jos edustuskulujen verovähennysoikeus poistettaisiin.

SISÄLLYSLUETTELO

YRITYSTEN EDUSTUSKULUT JA	1
MATKAILU- JA	1
RUOKAPALVELUT ERITYISESTI LAPISSA.....	1
ESIPUHE.....	5
YHTEENVETO.....	7
1. JOHDANTO.....	11
2. EDUSTUSKULUKYSELY EDUSTUSKULUJEN VÄHENNYSOIKEUDEN MAHDOLLISEN POISTUMISEN VAIKUTUKSISTA	12
3. EDUSTUSKULUKYSELYN TULOSTEN YLEISTETTÄVYYS.....	18
4. VAIKUTUKSET LAPIN KUNTIIN.....	21
5. VAIKUTUKSIA JULKISEEN TALOUTEEN.....	24
6. LOPUKSI.....	26
LÄHTEET:.....	26
LIITE:.....	27

1. Johdanto

Kataisen hallituksen kevään 2013 kehysriihen linjauksen mukaan yritysten edustuskulujen nykyinen 50 prosentin verovähennysoikeus poistetaan. Vuonna 2011 yritysten ja yhteisöjen vähennettyjä edustuskuluja oli noin 200 miljoonaa euroa. Edustuskulujen verovähennysoikeuden poisto lisää yrityksen veroja 38 miljoonalla eurolla yhteisöveroasteen ollessa 20 prosenttia, jos edustuskulujen määrä pysyy 384 miljoonassa eurossa.

Tutkimuksessa arvioidaan, kuinka veronvähennysoikeuden mahdollinen poistuminen vaikuttaa yritysten käyttämiin edustuskuluihin. Erityisesti tarkastellaan vaikutuksia Lapin matkailuun. Matkailuelinkeino tuo vuosittain noin 600 miljoonan euron tulot Lapin. Matkailuala on merkittävä työllistäjä ja se tuottaa merkittävät kunnallisverotulot Lapin kuntiin.

Tutkimuksessa tehdään kyselytutkimus suomalaisille yrityksille. Yrityksiltä kysytään viimeisen tilikauden liikevaihto- ja edustuskulutiedot. Eduskulujen käyttötarkoitus on jaoteltu kuuteen luokkaan: urheilu- ja kulttuuritapahtumiin Suomessa, Lapin seminaarimatkakuluihin kokonaisuudessaan, seminaarimatkoihin muihin matkakohteisiin Suomessa, ruoka- ja ravintolapalveluihin Suomessa, muihin edustuskuluihin Suomessa ja edustuskuluihin ulkomailla. Yrityksiltä kysytään arviota, kuinka edustuskulujen määrä ja kohdentuminen muuttuisivat, jos edustuskulujen verovähennysoikeus lakkaisi (katso liite).

Yrityskyselyn tulokset yleistetään koskemaan kaikkia yrityksiä ja yhteisöjä vuoden 2011 elinkeinoverotilaston avulla. Lapin yliopiston matkailualan tutkimus- ja koulutusinstituutissa on valmistumassa tutkimus ”Matkailun välittömät tulo- ja työllisyysvaikutukset 12 lappilaisessa kunnassa vuonna 2011”. Tämän tutkimuksen tuloksia hyödynnetään arvioitaessa edustuskulujen verovähennysoikeuden mahdollisen poistumisen vaikutuksia Lapin kuntiin.

2. Edustuskulukysely edustuskulujen vähennysoikeuden mahdollisen poistumisen vaikutuksista

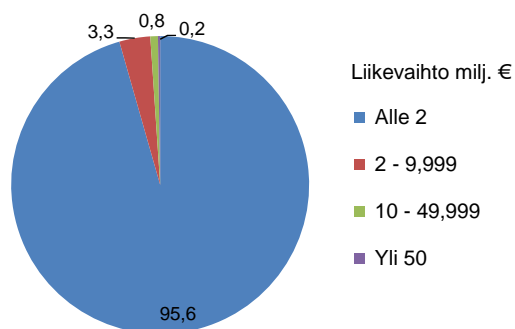
Edustuskulukysely osoitettiin yrityksille, joiden edustajat ovat Elinkeinoelämän keskusliiton EK:n edustajiston varsinaisia jäseniä ja varajäseniä sekä yrittäjävaltuuskunnan jäseniä. Kysely lähetettiin kaksi kertaa (20.5.2013 ja 4.6.2013) 303 yritykselle. Vastauksia saatiin 106 kappaletta, eli vastausprosentti oli 35.

Edustuskulukysely aliarvio edustuskulujen määrän

Elinkeinoverotilaston mukaan yritysten ja yhteisöjen liikevaihto oli 442 miljardia euroa ja verovähennyskelpoisia edustuskuluja oli 392 miljoonaa euroa vuonna 2011. Edustuskulujen osuus liikevaihdosta oli 0,089 prosenttia.

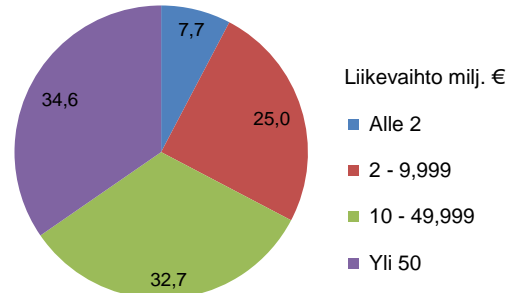
Edustuskulukyselyyn vastanneiden yritysten liikevaihto oli 33,4 miljardia euroa. Näiden yritysten edustuskulujen määrä oli 14,1 miljoonaa euroa. Vastanneissa yrityksissä edustuskulujen osuus liikevaihdosta oli 0,042 prosenttia.

Yritysten lukumäärä liikevaihdon mukaan, %
(pl. tuntemattomat, yrityksiä 363 804 kpl, liikevaihto 423 mrd. €)

Lähde: Elinkeinoverotilastot

Yritysten lukumäärä liikevaihdon mukaan %
(yrityksiä 104 kpl, liikevaihto 33 mrd. €)

Lähde: PTT

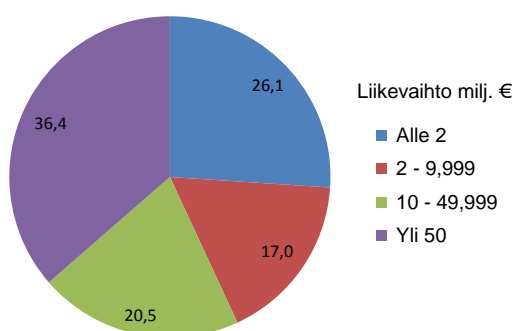
Kuvio 1. Edustuskulukyselyyn vastanneiden ja kaikkien yritysten ja yhteisöjen jakauma liikevaihdon mukaan

Edustuskulukyselyyn vastasivat isot yritykset (kuvio 1). Tämä on luonnollista, koska kyselyn perusjoukkona olivat Elinkeinoelämän keskusliiton EK:n eri valiokunnissa toimivat yritykset. Elinkeinoverotilaston mukaan 95,6 prosentilla kaikista yrityksistä liike-

vaihto vuodessa on korkeintaan kaksi miljoonaa euroa. Edustuskulukyselyyn vastanneissa tämän luokan yritysten osuus on 7,7 prosenttia.

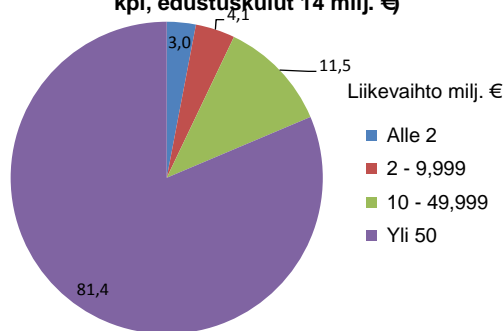
Liikevaihdoltaan yli kahden miljoonan euron yritykset jakautuvat melko tasaisesti edustuskulukyselyssä. Kahdesta kymmeneen miljoonan euron liikevaihtoluokan osuus on neljäsnes. Sekä kymmenestä viiteenkymmeneen miljoonan euron liikevaihtoluokan että yli 50 miljoonan euron liikevaihtoluokan osuus on kolmannes.

Yritysten edustuskulujen jakauma liikevaihdon mukaan, %
(yrityksiä 114 037 kpl, edustuskulut 383 milj. €)

Lähde: Elinkeinoverotilastot

Yritysten edustuskulujen jakauma liikevaihdon mukaan, %
(yrityksiä 104 kpl, edustuskulut 14 milj. €)

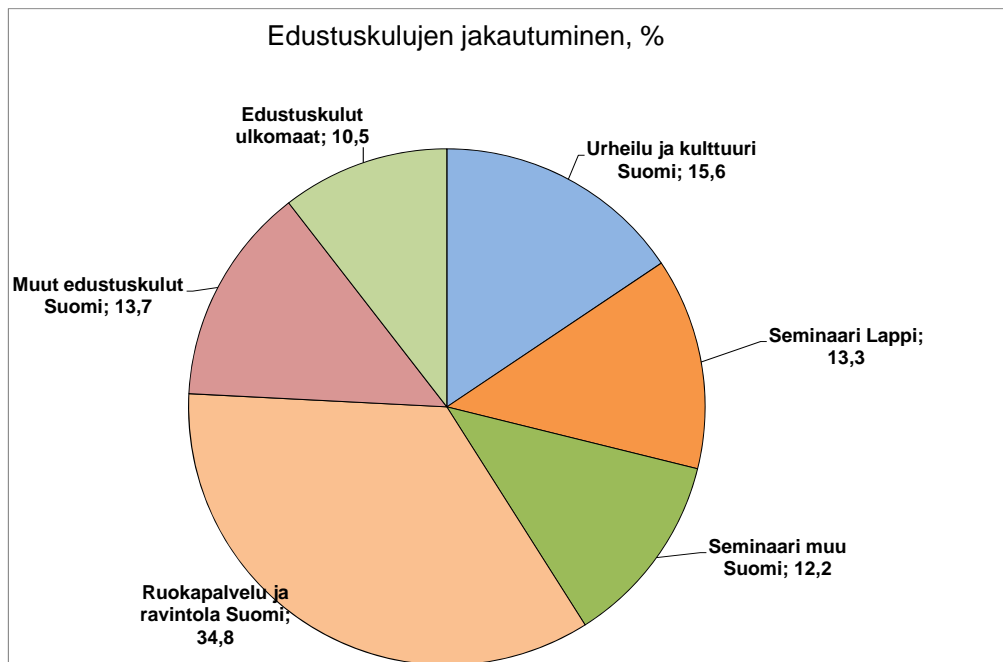
Lähde: PTT

Kuvio 2. Edustuskulukyselyyn vastanneiden ja kaikkien yritysten ja yhteisöjen edustuskulujen jakauma liikevaihdon mukaan

Elinkeinoverotilaston mukaan yritysten edustuskulut jakautuvat varsin tasaisesti eri liikevaihtoluokkiin (kuvio 2). Edustuskulukyselyssä yli 50 miljoonan euron liikevaihtoluokkaan kuuluvat yritykset kuluttivat 81 prosenttia kaikista edustuskuluista.

Yritykset käyttävät 13 prosenttia edustuskuluistaan Lapin seminaarimatkoihin

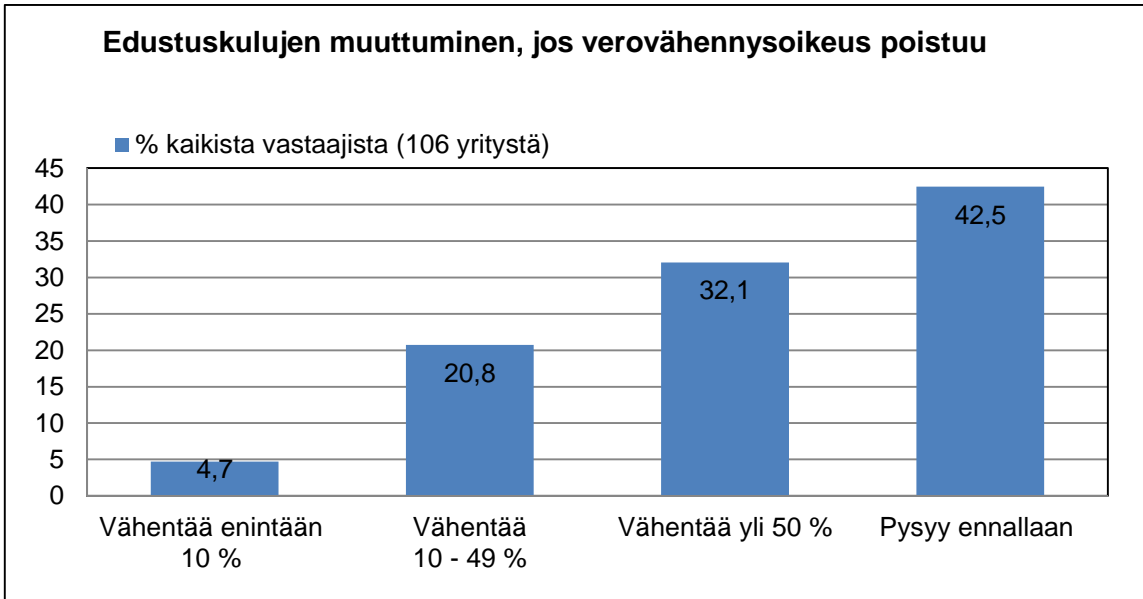
Ravintola- ja ruokapalvelut ovat pääasiallinen edustuskulujen käyttökohde (kuvio 3). Kaikista edustuskuluista 35 prosenttia kohdistui näihin palveluihin. Muut edustuskuluerät olivat lähes yhtä suuria. Osuudet vaihtelevat 10 ja 16 prosentin välillä.

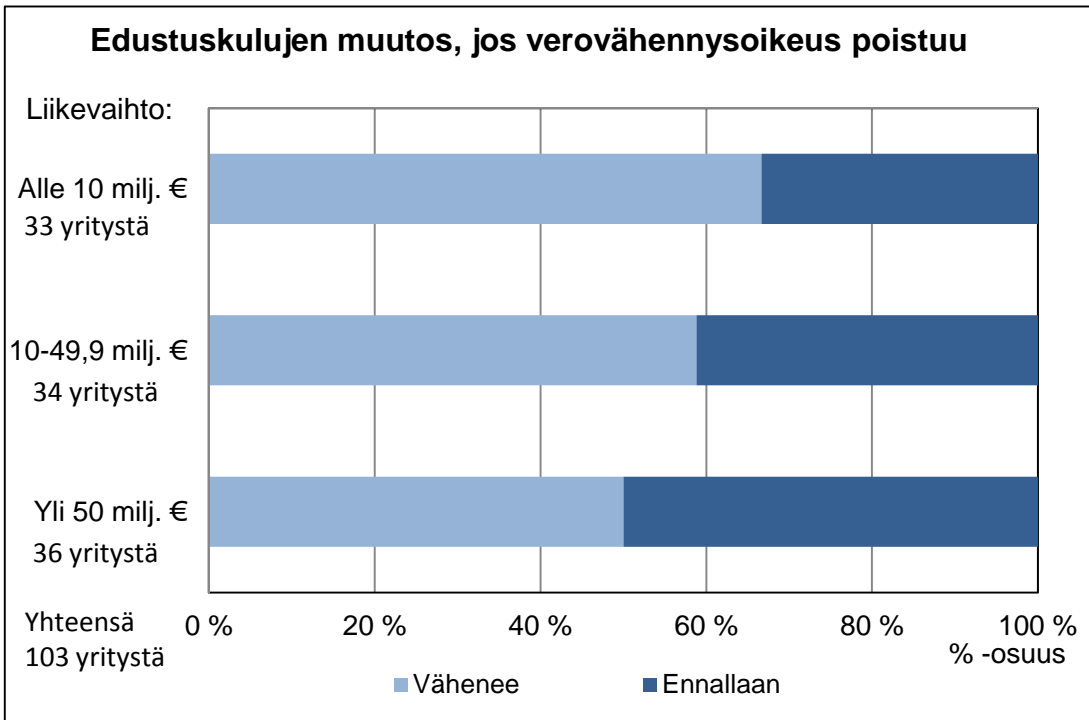
***Kuvio 3.** Yritysten 13,4 miljoonan euron edustuskulujen jakautuminen vuonna 2012*

Edustuskulujen verovähennysoikeuden poistuminen vähentäisi edustuskuluja 40 prosenttia

Edustuskulukyselyyn vastanneista yrityksistä 43 prosenttia arvioi edustuskulumenojensa säilyvän ennallaan, vaikka edustuskulumenojen verovähennysoikeus poistuisi (kuvio 4). Vastanneista yrityksistä 32 prosenttia arvioi edustuskulujensa määrän puolittuvan, jos verovähennysoikeus poistuisi. Liikevaihdoltaan alle 10 miljoonan euron yrityksistä kaksi kolmannesta arvioi edustuskulujensa vähenevän ja yli 50 miljoonan euron yrityksistä puolet (kuvio 5). Edustuskulukyselyyn vastanneet yritykset arvioivat edustuskulumenojen vähenevän 40,2 prosenttia, jos edustuskulujen verovähennysoikeus poistuisi.

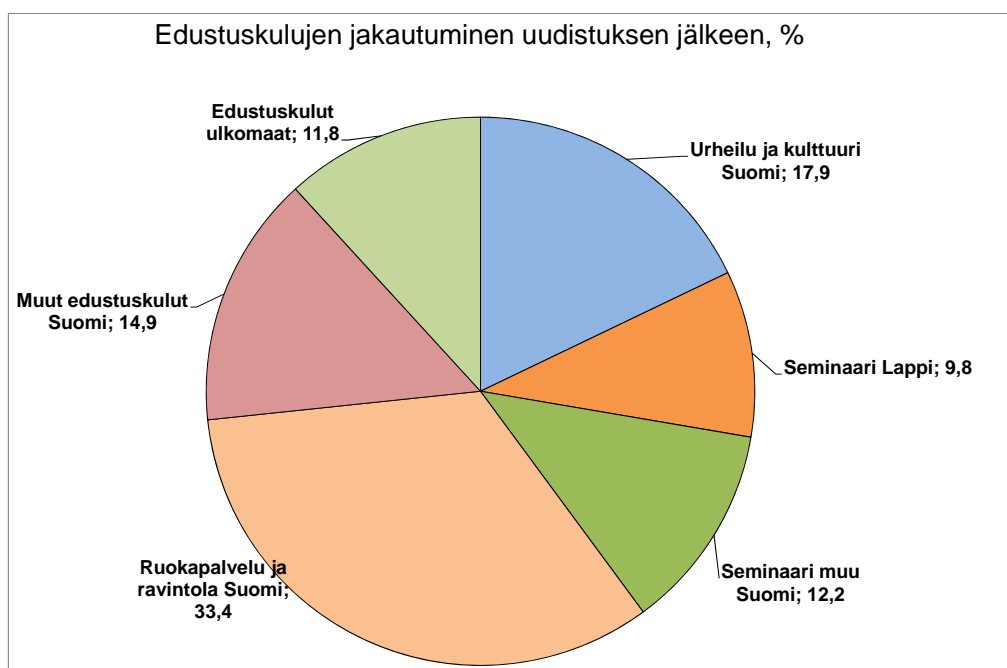
Kuvio 4. Yritysten lukumäärän jakauma (%) edustuskulujen muutoksen mukaan.

Kuvio 5. Edustuskulumenojaan vähentävien yritysten osuus (%) liikevaihdon koon mukaan.

Yritysten Lapin seminaarimatkoihin käyttämät edustuskulut vähenisivät 56 prosenttia

Yritysten Lapin seminaareihin kohdistuvat edustuskulut vähenevät kahta kautta. Yhtäältä edustuskulumenojen kokonaismäärä vähenee ja toisaalta edustuskulumenojen käyttötarkoitus muuttuu. Jos edustuskulumenojen verovähennysoikeus poistuisi, yritykset käyttäisivät 40 prosentilla vähentyneistä edustuskuluistaan 9,8 prosenttia Lapin seminaarimatkoihin (kuvio 6). Vuonna 2012 yritykset arvioivat kohdistaneensa edustuskuluistaan 13,3 prosenttia Lapin seminaarimatkoihin.

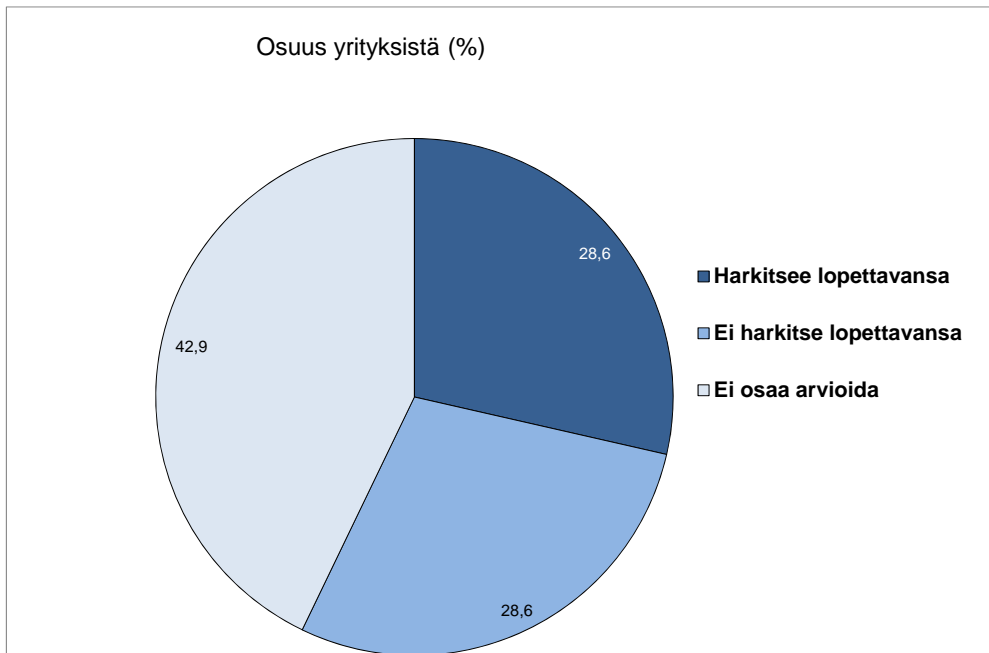

Kuvio 6. Yritysten 10,1 miljoonan euron edustuskulujen jakautuminen, jos verovähennysoikeus lakkautettaisiin

Yrityksistä 28,6 prosenttia harkitsee lopettavansa seminaarimatkat Lappiin, jos edustuskulujen verovähennysoikeus poistettaisiin

Niistä edustusmenokyselyyn vastanneista yrityksistä, jotka ovat tehneet seminaarimatkoja Lappiin, 28,6 prosenttia harkitsee lopettavansa Lapin seminaarimatkat (kuvio 7). Yrityksistä saman verran, eli 28,6 prosenttia aikoo jatkaa Lapin seminaarimatkoja, vaikka edustuskulujen verovähennysoikeus poistuisi. 43 prosenttia yrityksistä ei osannut tai halunnut antaa arvioita.

Kuvio 7. Lapin seminaarimatkoja lopettamista harkitsevien yritysten osuus

3. Edustuskulukyselyn tulosten yleistettävyys

Edustuskulukyselyn tuloksia yleistettäessä täytyy ottaa huomioon kolme eri tekijää. Ensiksi edustuskulukyselyn vastaajajoukko painottuu selvästi enemmän suuriin yrityksiin verrattuna kaikkien yritysten ja yhteisöjen kokoon liikevaihdolla arvioituna (kuvio 1). Toiseksi edustuskulukyselyyn vastanneissa yrityksissä edustuskulut painottuvat selvästi enemmän suuriin yrityksiin kuin kaikkien yritysten ja yhteisöjen edustuskulut (kuvio 2). Kolmanneksi, ja hieman yllättäen, edustuskulujen määrä suhteutettuna liikevaihtoon on edustuskulukyselyssä yli kaksi kertaa pienempi kuin elinkeinoverotilastossa kaikkien yritysten ja yhteisöjen osalta. Elinkeinoverotilaston mukaan edustuskulujen osuus liikevaihdosta on 0,089 prosenttia. Edustuskulukyselyn mukaan edustuskulujen liikevaihto-osuus on 0,042 prosenttia.

Edustuskyselyn tuloksia yleistettäessä on päätettävä kolme tekijää. Mitä arvoa käytetään edustuskulumenojen liikevaihto-osuudesta kaikkien yritysten ja yhteisöjen osalta? Miten jaetaan edustuskulumenot eri osatekijöihin kaikissa yrityksissä ja yhteisöissä? Miten arvioidaan edustuskulujen verovähennysoikeuden poistamisen vaikuttavat edustuskulujen määrään kaikissa yrityksissä ja yhteisöissä?

Tutkimuksessa edustuskulujen liikevaihto-osuus arvioidaan olevan 0,089 prosenttia. Edustuskulukyselyyn vastanneet ovat saattaneet mainita vastauksissaan vain ne edustuskulut, jotka voidaan vähentää verotuksessa (katso liite) Koska yritykset saavat vähentää edustuskuluistaan puolet, voitaisiin kertoa edustuskulukyselyn vastauksista laskettu 0,042 prosenttia kahdella. Tällöin päädyttäisiin 0,084 prosenttiin.

Edustuskulut jaetaan eri osatekijöihin edustuskyselyn vastausten perusteella (kuviot 3 ja 6). Edustuskulukyselyn mukaan yritykset arvioivat vähentävänsä edustuskuluja 40,2 prosenttia, mikäli edustuskulujen verovähennysoikeus poistuisi. Edustuskulumenojen verovähennysoikeuden poistuminen nostaisi edustuskulujen hintaa yrityksen näkökulmasta kymmenen prosenttia (edustuskuluista puolet verovähennyskelpoisia 20 prosentin verokannalla). Kaikkien yritysten ja yhteisöjen osalta 384 miljoonasta 422 miljoonaan. Edustusmenojen kustannusvaikutuksen 38 miljoonan nousu johtaisi edustuskulujen pienenemiseen 154 miljoonaa euroa ($=0,402 \cdot 384$ me).

Se, että kymmenen prosentin ”hinnan nousu” aiheuttaisi 40 prosentin ”kulutuksen” laskun, tuntuu suurelta. Kyselyyn vastanneiden arvioihin saattaa olla vaikuttanut kesäkuun 2013 heikko ja heikkenevä taloustilanne. Saattaa hyvin olla mahdollista, että edus-

tuskulut vuonna 2014 vähenisivät 40 prosenttia. Pidemmän aikavälin verrokkivaihtoehdona tilanteessa, jossa taloustilanne on normalisoitunut, arvioidaan edustuskulujen verovähennysoikeuden poistumisen vähentävän edustuskuluja 25 prosenttia, eli 96 miljoonaa euroa.

Yritysten ja yhteisöjen Lapin seminaarimatkoihin kokonaisuudessaan käyttämä arvo laskisi 22 - 28 miljoonaa euroa, mikäli edustuskulujen verovähennysoikeus poistuisi

Yhteisöt ja yritykset käyttivät Lapin seminaarimatkakuluihin 49 miljoonaa euroa vuonna 2011. Jos edustuskulujen verovähennysoikeus poistuisi, yritysten ja yhteisöjen Lapin seminaarimatkakulut lähes puolittuisivat 22,6 - 28,4 miljoonaan euroon, eli 45 – 56 prosenttia (taulukot 1a ja 1b). Yritysten ja yhteisöjen kotimaiset seminaarikulut muualla kuin Lapissa vähenisivät 11,5 – 18,6 miljoonaa euroa, eli 25 – 40 prosenttia.

Taulukko 1a. Edustuskulujen määrä (miljoonaa euroa) jaoteltuna osatekijöihin ennen ja jälkeen verovähennysoikeuden poistamista, jos edustuskulut vähenisivät 40 prosenttia.

	Ennen verovähennysoikeuden poistumista	Verovähennysoikeuden poistumisen jälkeen	Muutos, me	Muutos, %
Urh. ja kult. tapahtumat				
Suomi	59,8	41,0	-18,8	-31,4
Seminaarimatkat Lappiin	50,9	22,5	-28,4	-55,8
Seminaarit muualla Suomessa	46,7	28,0	-18,6	-39,9
Ruokapalvelut ja ravintolat, Suomi	133,6	76,7	-56,8	-42,6
Muut edustuskulut, Suomi	52,5	34,1	-18,4	-35,0
Edustuskulut, Ulkomaat	40,2	27,0	-13,2	-32,8
Yhteensä	383,7	229,5	-154,3	-40,2

Taulukko 1b. Edustuskulujen määrä (miljoonaa euroa) jaoteltuna osatekijöihin ennen ja jälkeen verovähennysoikeuden poistamista, jos edustuskulut vähenisivät 25 prosenttia.

	Ennen verovähennysoikeuden poistumista	Verovähennysoikeuden poistumisen jälkeen	Muutos, meu	Muutos, %
Urh. ja kult. tapahtumat				
Suomi	59,8	51,5	-8,4	-14,0
Seminaarimatkat Lappiin	50,9	28,2	-22,6	-44,5
Seminaarit muualla Suomessa	46,7	35,1	-11,5	-24,7
Ruokapalvelut ja ravintolat, Suomi	133,6	96,2	-37,3	-28,0
Muut edustuskulut, Suomi	52,5	42,8	-9,7	-18,5
Edustuskulut, Ulkomaat	40,2	33,9	-6,3	-15,7
Yhteensä	383,7	287,8	-95,9	-25,0

Yritysten ja yhteisöjen ravintola- ja ruokapalveluihin (pl. Lapin matkojen ruokailu) käyttämä edustuskulujen arvo laskisi 37 - 57 miljoonalla eurolla, mikäli edustuskulujen verovähennysoikeus poistuisi

Ruoka- ja ravintolapalveluihin yritykset ja yhteisöt käyttivät edustuskuluja 133,6 miljoonaa euroa vuonna 2011. Jos edustuskulujen verovähennysoikeus poistuisi, ruoka- ja ravintolapalveluihin käytetyt edustuskulut vähenisivät 37,3 – 56,8 miljoonaa euroa eli 28 - 43 prosenttia (taulukot 1a ja 1b). Yritysten ja yhteisöjen ulkomaiset edustuskulut laskisivat 15,7 – 32,8 prosenttia ja kotimaisiin urheilu- ja kulttuuritapahtumiin käyttämät edustuskulut 14,0 – 31,4 prosenttia.

4. Vaikutukset Lapin kuntiin

Lapin yliopiston matkailualan tutkimus- ja koulutusinstituutin tutkimuksessa ”Matkailun välittömät tulo- ja työllisyysvaikutukset 12 lappilaisessa kunnassa vuonna 2011” (Pasi Satokangas, 2013) on arvioitu matkailualan taloudellista merkitystä Lapissa. Satokankaan tutkimukseen on valittu ne kunnat, joissa matkailulla on kaikkein suurin merkitys. Valittujen 12 kunnan välitön matkailutulo kattaa arviolta 90 prosenttia koko Lapin matkailutuloista.

Matkailualan tuottama välitön matkailutulo Lapin 12 kuntaan oli 544 miljoonaa euroa. Matkailualan välitön työllisyysvaikutus oli 3858 henkilötyövuotta ja palkkaverotulovaikutukset 14 miljoonaa euroa.

Taulukko 2. Matkailualan taloudellinen merkitys Lapissa vuonna 2011. Lähde: Satokangas, 2013.

Alue	Välitön	Välitön	Matkailun	Palkka-
	matkailutulo	matkailu	osuus, %,	verotulo
	euroa	työllisyys	toimialoista	vaikutukset
		Henkilötyövuosia	Liikevaihto-osuus	euroa
Vuosi 2011				
Enontekiö	21 620 277	155,2	46,9	488 105
Inari	75 961 398	511,1	41,5	1 703 032
Kemijärvi	15 826 607	98,2	9,3	394 331
Kittilä	116 029 421	869	27,3	2 778 479
Kolari	52 734 331	373	48	1 244 539
Muonio	27 129 874	200,3	32,5	669 261
Pelkosenniemi	10 405 220	76,5	45,7	260 256
Ranua	7 089 527	43,6	8,5	150 538
Rovaniemi	174 866 965	1224,8	7,8	5 186 283
Salla	8 084 630	59,7	15,1	212 634
Sodankylä	27 797 819	203,8	10,9	790 168
Utsjoki	6 841 682	42,7	18	178 414
Yhteensä	544 387 751	3858		14 056 040

Satokankaan tutkimusta voidaan hyödyntää arvioitaessa edustuskulujen verovähennysoikeuden poistamisen merkitystä Lapin kuntiin.

Edustuskulujen verovähennysoikeuden poistuminen vähentäisi Lapin matkailutuloa 23 - 28 miljoonaa euroa, vähentäisi työpaikkoja 270 - 340 henkilötyövuoden verran ja laskisi kuntien palkkaverotuloja 1,1 – 1,3 miljoonaa euroa

Yritysten ja yhteisöjen edustuskulut Lapin seminaarimatkoihin laskisivat 22,6 – 28,4 miljoonaa, kuten edellisessä luvussa perusteltiin. Tutkimuksessa tehdään oletus, että kaikki yritysten ja yhteisöjen Lapin seminaarimatkojen kulut tuovat Lappiin välittömiä matkailutuloja, vaikka edustuskulukyselyn mukaan Lapin seminaarimatkoihin piti sisällyttää kaikki matkan kustannukset myös matkakustannukset. Perustelua on elinkeinoelämän nykykäytäntö, jonka mukaan valtaosa edustusmatkoihin osallistuvista henkilöistä tai heidän työnantajistaan kustantavat itse omat matkakustannuksensa.

Taulukko 3a. Edustuskulujen verovähennysoikeuden mahdollisen poistumisen vaikutus Lapin 12 keskeiseen matkailukuntaan, jos edustuskulut vähenisivät 40 prosenttia.

	Ennen verovähennysoikeuden poistumista	Verovähennysoikeuden poistumisen jälkeen	Muutos	Muutos, %
Välitön matkailutulo, miljoonaa euroa	544,4	516,0	-28,4	-5,2
Välitön työllisyysvaikutus, henkilötyövuosia	3585	3398	-187	-5,2
Välitön kunnallisverokertymä, miljoonaa euroa	14,1	13,3	-0,7	-5,2
Kokonaistyöllisyysvaikutus, henkilötyövuosia	6453	6117	-336	-5,2
Kokonaiskunnallisverokertymä, miljoonaa euroa	25,3	24,0	-1,3	-5,2

Taulukko 3b. Edustuskulujen verovähennysoikeuden mahdollisen poistumisen vaikutus Lapin 12 keskeiseen matkailukuntaan, jos edustuskulut vähenisivät 25 prosenttia.

	Ennen verovähennysoikeuden poistumista	Verovähennysoikeuden poistumisen jälkeen	Muutos	Muutos, %
Välitön matkailutulo, miljoonaa euroa	544,4	521,7	-22,6	-4,2
Välitön työllisyysvaikutus, henkilötyövuosia	3585	3436	-149	-4,2
Välitön kunnallisverokertymä, miljoonaa euroa	14,1	13,5	-0,6	-4,2
Kokonaistyöllisyysvaikutus, henkilötyövuosia	6453	6185	-268	-4,2
Kokonaiskunnallisverokertymä, miljoonaa euroa	25,3	24,3	-1,1	-4,2

Taulukoiden 3a ja 3b laskelmissa oletetaan, että henkilötyövuotta kohden laskettu liikevaihto pysyy samana ennen ja jälkeen edustuskulujen verovähennysoikeuden poistumisesta. Henkilötyövuosien vähennys tapahtuu keskipalkkaisten työntekijöiden osalta, jotka maksavat keskimääräistä kunnallisveroa. Kunnallisverovaikutusta arvioitaessa on käytetty nimellisen kunnallisveron sijasta efektiivistä kunnallisveroa, jossa on otettu huomioon vuosiansion mukaan määräytyvä kunnallisveron ansiotulovähennys.

Satokankaan tutkimuksen välitöntä työllisyysvaikutusta on täydennetty välillisellä vaikutuksella, jotta voitaisiin arvioida kokonaisvaikutus. Kokonaisvaikutusarvio perustuu Tilastokeskuksen pano-tuotos-tauluihin. Kokonaisvaikutus 1,8 kertaa välitön vaikutus.

5. Vaikutuksia julkiseen talouteen

Edustuskulujen verovähennysoikeuden poistuminen vähentäisi 270 – 340 henkilötyövuotta Lapissa. Näillä henkilöillä saattaisi olla vaikeaa työllistyä toisille toimialoille matkailualan ulkopuolelle. Vaihtoehtona saattaisi olla työttömyys. Työllisyyden heikkeneminen ja työttömyyden kasvu aiheuttaisi yhteiskunnalle myös muita taloudellisia vaikutuksia kuin kunnallisverotulojen pieneneminen. Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen arvion mukaan yhden keskipalkkaisen työntekijän joutuminen työttömäksi aiheuttaa 20 000 euron yhteiskunnallisen kustannuksen. Puolet johtuu työttömyysturvamenojen ja muiden tulonsiirtojen lisääntymisestä ja toinen puoli verotulojen (arvonlisävero, valtion ansiotulovero ja kunnallisvero) ja sosiaalivakuutusmaksujen tuottojen vähentymisestä. VATT:n arviossa ei ole otettu huomioon työttömyyden inhimillisiä kustannuksia.

Kokonaisuudessaan kotimaisten matkailu- ja ravintolapalveluiden työllisyyden arvioidaan heikkenevän 600 – 970 henkilötyövuotta ilman välillisiä kerrannaisvaikutuksia.

Edustuskulujen verovähennysoikeuden poistumisesta aiheutuva Lapin matkailutulojen vähentyminen lisäisi yhteiskunnan menoja ja vähentäisi tuloja yhteensä 5,4 - 6,7 miljoonaa euroa.

Ruoka- ja ravintolapalvelut työllistävät toimialan arvonlisäykseen suhteutettuna selvästi enemmän kuin muut toimialat keskimäärin. Ruoka- ja ravintolapalveluiden verosisältö on keskimääräistä korkeampi johtuen myös alkoholiverotuksesta. Varovaisen arvion mukaan ruoka- ja ravintolapalveluiden verosisältö on arvonlisäykseen suhteutettuna 15 prosenttiyksikköä – johtuen alkoholiverosta ja työvoimavaltaisuudesta – korkeampi kuin muiden toimialojen verosisältö.

Edustuskulujen verovähennysoikeuden poistuminen vähentäisi yritysten ja yhteisöjen ruoka- ja ravintolapalveluihin käytettäviä edustuskuluja 37,3 – 56,8 miljoonaa euroa (taulukot 1a ja 1b). Tästä aiheutuisi yhteiskunnalle ylimääräinen 5,6 – 8,5 miljoonan euron verotulojen menetys. Tämä on nettoarvio, jossa on otettu huomioon yritysten ja yhteisöjen menot toisiin käyttökohteisiin.

Edustuskulujen verovähennysoikeuden poistuminen vähentäisi ruoka- ja ravintolapalveluiden käytön vähenemisen myötä yhteiskunnan verotuloja 5,6 – 8,5 miljoonaa euroa.

Jos edustuskulujen verovähennysoikeuden poistaminen ei vaikuttaisi mitenkään yritysten ja yhteisöjen edustuskulujen määrään (384 miljoonaa euroa), verovähennysoikeuden poisto lisäisi yhteisöveron tuottoa 38 miljoonaa euroa. Edustuskulukysely osoittaa kuitenkin kiistatta, että edustuskulut vähenevät. Jos edustuskulut vähenisivät 40 prosenttia, yhteisöveron tuotto kasvaisi ainoastaan 23 miljoonaa euroa. Jos edustuskulut vähenisivät 25 prosenttia, yhteisöveron tuotto kasvaisi 29 miljoonaa euroa.

Edustuskulujen verovähennysoikeuden poistaminen vähentää yritysten ja yhteisöjen edustuskulujen määrään ja näin yhteisöveron tuotto jää 9 - 15 miljoonaan euroa arvioitua pienemmäksi.

6. Lopuksi

Tutkimuksessa on tarkasteltu, kuinka veronvähennysoikeuden mahdollinen poistuminen vaikuttaa yritysten käyttämiin edustuskuluihin. Erityisesti tarkastellaan vaikutuksia Lapin matkailuun. Matkailuelinkeino tuo vuosittain noin 600 miljoonan euron tulot Lappiin. Matkailuala on merkittävä työllistäjä ja se tuottaa merkittävät kunnallisverotulot Lapin kuntiin.

Tutkimusta varten toteutettiin yrityksille suunnattu edustuskulukysely, jossa kartoitettiin yritysten edustuskulujen määrää jaoteltuna eri käyttötarkoituksiin. Yrityksiltä kysyttiin arviota myös edustuskulujen verovähennysoikeuden mahdollisen poistamisen vaikutuksia edustuskuluihin ja niiden jakaumaan.

Edustuskulukyselyn tulosten perusteella arvioitiin edustuskulujen verovähennysoikeuden mahdollisen poistumisen yhteiskunnallisia vaikutuksia.

Lähteet:

Elinkeinoverotilasto 2011.

Satokangas, P., Matkailun välittömät tulo- ja työllisyysvaikutukset 12 lappilaisessa kunnassa vuonna 2011, luonnos, 2013.

Liite:

Miten yritysten edustusmenojen verovähennysoikeuden poisto vaikuttaa matkailu- ja ravintolapalveluihin?

Kataisen hallituksen kehysriihen linjauksen mukaan yritysten edustuskulujen nykyinen 50 prosentin verovähennysoikeus poistetaan. Vuonna 2011 yritysten ja yhteisöjen vähennettyjä edustuskuluja oli noin 200 miljoonaa euroa. Edustuskulujen verovähennysoikeuden poisto lisää yritysten veroja 40 miljoonalla eurolla yhteisöveroasteen ollessa 20 prosenttia, jos edustuskulujen määrä pysyisi 400 miljoonassa eurossa.

1. Mikä on yrityksenne päätoimipaikan maakunta? _____
2. Mikä oli yrityksenne liikevaihto vuonna 2012? _____ euroa
3. Kuinka paljon arvioitte yrityksenne käyttäneen rahaa verovähennyskelpoisiin edustuskuluihin vuonna 2012? _____ euroa

4. Minkä osuuden arvioitte edustuskuluistanne kohdistuneen seuraaviin kohteisiin (summa 100 %):

Urheilu- ja kulttuuritapahtumiin Suomessa? _____ prosenttia
Seminaarimatkoihin Lappiin (matkan kokonaishinta)? _____ prosenttia
Seminaarimatkoihin muihin matkakohteisiin Suomessa? _____ prosenttia
Ruokapalveluihin ja ravintolapalveluihin Suomessa? _____ prosenttia
Muihin edustuskuluihin Suomessa? _____ prosenttia
Edustuskuluihin ulkomaille? _____ prosenttia

5. Jos verovähennysoikeus poistuu, kuinka arvioitte edustuskulujenne määrän muuttuvan?

Vähenevän _____ %, säilyvän ennallaan _____ (rasti) vai kasvavan _____ %

6. Jos verovähennysoikeus poistuu, minkä osuuden arvioitte edustuskuluistanne kohdistuvan seuraaviin kohteisiin (summa 100 %):

Urheilu- ja kulttuuritapahtumiin Suomessa? _____ %
Seminaarimatkoihin Lappiin (matkan kokonaishinta)? _____ %
Seminaarimatkoihin muihin matkakohteisiin Suomessa? _____ %
Ruokapalveluihin ja ravintolapalveluihin Suomessa? _____ %
Muihin edustuskuluihin Suomessa? _____ %
Edustuskuluihin ulkomaille? _____ %

7. Jos yrityksenne on tehnyt edustusmatkoja Lappiin, harkitsetteko lopettavanne ne kokonaan? (rasti)

Kyllä _____

Ei _____

PTT julkaisuja, PTT publikationer, PTT publications

22. Hanna Karikallio. 2010. Dynamic Dividend Behaviour of Finnish Firms and Dividend Decision under Dual Income Taxation.
21. Satu Nivalainen. 2010. Essays on family migration and geographical mobility in Finland.
20. Terhi Latvala. 2009. Information, risk and trust in the food chain: Ex-ante valuation of consumer willingness to pay for beef quality information using the contingent valuation method.
19. Perttu Pyykkönen. 2006. Factors affecting farmland prices in Finland.
18. Vesa Silaskivi. 2004. Tutkimus kilpailuoikeuden ja maatalouden sääntelyn yhteensovittamisesta.

PTT raportteja, PTT forskningsrapporter, PTT reports

241. Anna-Kaisa Rämö – Paula Horne – Eeva Primmer. 2013. Yksityismetsänomistajien näkemykset metsistä saatavista hyödyistä.
240. Leena Kerkelä. 2012. Suhdanteiden ja rakennemuutoksen aluetaloudelliset vaikutukset.
239. Lauri Esala – Jyri Hietala – Janne Huovari. 2012. Puurakentamisen yhteiskunnalliset vaikutukset.
238. Perttu Pyykkönen – Janne Huovari. 2012. Turkisalan tuottamat verot.
237. Anna-Kaisa Rämö – Paula Horne – Jussi Leppänen. 2012. Yksityismetsänomistajien suhtautuminen metsälakiin.
236. Matleena Kniivilä – Leena Kerkelä – Kalle Laaksonen. 2012. Vaihtoehtoja Suomen perushyödykkeisiin liittyvälle kehityspolitiikalle.
235. Janne Huovari. 2012. Globalisaatio ja tuotannon sijoittuminen.
234. Anna-Kaisa Rämö – Valteri Härmälä – Jyri Hietala – Paula Horne. 2012. Nuoret ja puupohjaisten tuotteiden kuluttaminen.

PTT työpapereita, PTT diskussionsunderlag, PTT Working Papers

146. Pasi Holm. 2013. Suomalaisomisteiset yritykset Virossa
145. Pasi Holm – Janne Huovari – Sami Pakarinen. 2013. Apteekkien kokonaistaloudellinen tilanne.
144. Eeva Alho – Lauri Esala – Veera Holappa – Markus Lahtinen – Sami Pakarinen. 2013. Alueellisten asuntomarkkinoiden kehitys vuoteen 2015.
143. Perttu Pyykkönen – Stefan Bäckman – Erik Puttaa. 2013. Rakennemuutos Suomen kotieläintaloudessa.
142. Jyri Hietala. 2013. Metsäliiketoiminnan kannattavuuslaskuri. Käsitteet ja ohjeet.
141. Jyri Hietala. 2012. Metsätilijärjestelmän taloudelliset vaikutukset.
140. Anna-Kaisa Rämö – Paula Horne – Eeva Primmer. 2012. Ekosysteemipalveluiden tuotanto yhteistoimintaverkostoissa. Asiantuntijahaastatteluiden tuloksia.
139. Perttu Pyykkönen – Tapani Yrjölä – Erik Puttaa. 2012. Tuottaja- ja toimialaorganisaatiot Suomessa.
138. Emmi Haltia – Pasi Holm – Kaisa Hämäläinen. 2012. Kaivostoiminnan taloudellisten hyötyjen ja ympäristö- ja hyvinvointivaikutusten arvottaminen.